

Musea in de kijker

Vlaanderen kent twee 'wielermusea': het Nationaal Wielermuseum in Roeselare en het Centrum Ronde van Vlaanderen in Oudenaarde. Geen van beide 'musea' is weliswaar als dusdanig erkend door de Vlaamse Gemeenschap. Maar wat ons betreft stond dit gegeven een bezoekje aan beide wielertempels niet in de weg. Wat meteen opvalt is de totaal verschillende manier waarmee men omspringt met het 'wielererfgoed'. Het gaat om een wezenlijk verschil in visie, opzet, manier van tentoonstellen, publieksgerichtheid en ga zo maar verder. Het Centrum Ronde van Vlaanderen profileert zich resoluut als een 'belevingsmuseum' en zweert een klassieke artefactenstoet af. In Roeselare daarentegen hanteert men wél nog een traditionele museale aanpak: het materiële erfgoed is er nog sterk aanwezig in de zalen. In de volgende bijdragen geven we jullie een korte rondleiding in beide musea. Zoek en vind zelf de gelijkenissen en de verschillen...

Centrum Ronde van Vlaanderen in Oudenaarde

Interactief belevingsmuseum in hartje Vlaamse Ardennen

Frederik Backelandt

Lieu de mémoire

Bij het binnenrijden van Oudenaarde, op een boogscheut van het centrale marktplein, vind je het Centrum Ronde van Vlaanderen. Het gebouw oogt fris en iets of wat futuristisch maar dat neemt niet weg dat het zijn plaats niet zou hebben in de schaduw van het schitterende Oudenaardse stadhuis. Meer nog, de locatie lijkt me bijzonder goed gekozen. Door zijn ligging in het hartje van de Vlaamse Ardennen - een regio waarin jaarlijks honderden wielervedstrijden worden georganiseerd met als klap op de vuurpijl natuurlijk de Ronde van Vlaanderen - lijkt het Centrum Ronde van Vlaanderen wel een *lieu de mémoire* op zichzelf. Immense affiches aan de zijkant van het gebouw geven al aan waar het hier om te doen is: het wielrennen in al zijn geuren en kleuren. Het nodigt uit om binnenin eens een kijkje te nemen. Karel Van Wijnendaele, de stichter van de Ronde van Vlaanderen, heet de bezoeker alvast welkom in het Centrum... (foto 1)

Geen artefactenstoet

Ik heb een afspraak met Marnix Van Breusegem (product-marketing manager van het Centrum) in 'De Flandrien', het themacafé dat in het Centrum is gehuisvest. De naam van dit wielerstamminee kon niet

Foto 1: Karel Van Wijnendaele heet je welkom in het Centrum Ronde van Vlaanderen. (Foto: Centrum Ronde van Vlaanderen)

beter zijn gekozen. Het ademt een bepaalde sfeer uit. Van Breusegem beaamt: “Vraag me niet naar een definitie van *flandrien*. We voelen wel allemaal aan wat een *flandrien* is, maar definiëren is andere koek. Zoiets is niet in een wetenschappelijk keurslijf te vatten”, legt hij uit. Daarmee geeft hij meteen de leidraad in het *mission statement* van het Centrum Ronde van Vlaanderen weer. Het Centrum wil de bezoeker doen voelen, proeven en ruiken van wat de Ronde van Vlaanderen eigenlijk is. “We profileren ons resoluut als een interactief belevingsmuseum en niet als een klassiek museum waarbij de bezoeker overdonderd wordt met 101 objecten. We zijn geen uitstalraam met oude fietsen, truien en trofeeën. Wij kiezen voor iets anders dan een artefactenstoet en zijn ervan overtuigd dat in deze aanpak veel muziek zit.”

En inderdaad: wanneer men door de themazaal loopt, ziet men bitter weinig materiële getuigenissen van het rijke Vlaamse wielerverleden. Een koerspetje, een stel lederen wedstrijdschoenen, een pompje, enkele bidons, een pedaal met voetriempjes, een Peugeot-wielertruitje uit vervlogen tijden, ... (foto's 2 en 3) Veel meer dan dat is het niet. In de plaats daarvan moet de bezoeker zich een weg banen doorheen de opgestelde naderafsluitingen en zich zelf gaan vergewissen van de geschiedenis van de Ronde van Vlaanderen en alle facetten die met deze wielervoer gepaard gaan (foto 4). Het concept waarmee het Centrum Ronde van Vlaanderen uitpakt, is ingegeven door de aanpak van het *In Flanders Fields*-museum in Ieper. “In Ieper beoogde men een interactief museum dat toegankelijk zou zijn voor iedereen. Dit sprak ons meteen aan.”

Foto 2 en 3: Veel materieel erfgoed vind je niet in het belevingsmuseum. (Foto's: Centrum Ronde van Vlaanderen)

Foto 4: Het belevingsmuseum leeft een eigenzinnige opstelling. (Foto: Centrum Ronde van Vlaanderen)

Foto 5: Met deze badge rijdt je jouw Ronde van Vlaanderen. (Foto: Centrum Ronde van Vlaanderen)

Foto 6: Kruip in de huid van één van deze 12 alter ego's. (Foto: Centrum Ronde van Vlaanderen)

Foto 7: De Ronde van Vlaanderen heeft een erelijst met veel klinkende namen. (Foto: Centrum Ronde van Vlaanderen)

Kippenvelmoment

Elke bezoeker krijgt aan de balie een ticket in de handen gestopt met daarop een barcode (foto 5). Het is een soort digitale badge waarmee je in de huid kruipt van je alterego (foto 6). Het wordt Eddy Merckx, Rik Van Steenbergen, Briek Schotte, Fiorenzo Magni, Jan Raas of één van al die andere legendarische pedaalridders die potten hebben gebroken in Vlaanderens Mooiste. Aan klinkende namen geen gebrek wanneer we het hebben over de Ronde van Vlaanderen (foto 7). “Twee uur lang volg je het traject van één van die kampioenen. Van start tot finish (foto 8)”, legt Van Breusegem uit. Ik kijk naar mijn ticket en zie dat ik Eddy Merckx ben. Welnu, ikzelf kan heus wel een stukje met de fiets rijden maar toen ik Merckx als alterego kreeg, moest ik toch even slikken. Voor twee uur (dit is de gemiddelde bezoektijd voor het belevingsmuseum) Merckx zijn: wie zou daar neen tegen zeggen?

Vooraleer de bezoeker de eigenlijke themazaal kan betreden, krijgt hij eerst een introductiefilm over de Ronde van Vlaanderen te zien in het auditorium (foto 9). De beeldmontage is op naam te schrijven van VRT-wielercommentator Michel Wuyts. De sterke beelden, begeleid door treffende muziek bezorgden mij kippenvelmomenten. Bijvoorbeeld wanneer meesterknecht Glenn D’Hollander de kasseien van de Paddestraat oprijdt en zich dubbel plooit, met zijn kopman Peter Van Petegem in het wiel. De Ronde is lijden, afzien, rotweer, lekrijden, verliezen en winnen en dat wordt - het moet gezegd - in dit filmpje op overtuigende wijze samengebald. Het totaalpakket deed

Foto 8: De bezoeker volgt het parcours 'van start tot finish'.
(Foto: Centrum Ronde van Vlaanderen)

Foto 10: De tranen van Edwig Van Hooydonck na zijn Rondezege zijn legendarisch. (Foto: Centrum Ronde van Vlaanderen)

Foto 9: In het auditorium kan je de introductiefilm bekijken: kippenvel gegarandeerd! (Foto: Centrum Ronde van Vlaanderen)

Foto 11: De tragiek van de Ronde: de Deense renner Jesper Skibby wordt op de Koppenberg onderuit gemaaid door een volg-wagen. (Foto: Centrum Ronde van Vlaanderen)

menig lichaamshaar rechtveren. Als dat de bedoeling van de makers was, zijn ze er alvast in geslaagd. Aan sterke beelden (foto's 10, 11 en 12) is er overigens ook geen gebrek in de themazaal, de kern van het eigenlijke belevingsmuseum...

Themazaal

Het Centrum Ronde van Vlaanderen is een themamuseum. Historisch onderbouwde verhaallijnen vind je er niet terug. Er wordt niet chronologisch gewerkt maar wel thematisch. "We werken rond de Ronde van Vlaanderen, een wedstrijd die eindeloos veel invalshoeken heeft", aldus Van Breusegem. De boeiende thema's liggen voor het rapen: het parcours, de deelnemers, de helden en winnaars, de meteorologische en andere ellende, de kasseien, de hellingen, de media, de organisatie, de sociohistorische achtergrond en de toekomst van de Ronde, ... aan wieleersfeer is in de themazaal alvast geen gebrek: de Ronde van Vlaanderen is een feest maar ook lijden en afzien zijn vaste ingrediënten en dat zal de bezoeker geweten hebben. De historische reflex lijkt hierbij in eerste instantie echter ver weg. Van Breusegem corrigeert: "Alles wat de bezoeker te zien krijgt, is accuraat. Kijk: we malen er gewoonweg niet om dat de rode ploegleiderswagen (foto 13) in de themazaal geen authentieke Flandria-fietseren op het dak zou dragen. Daar is het ons helemaal niet om te doen. We wilden in de themazaal niks in een a-priori geconstrueerde verhaallijn dwingen waarbij we voortdurend het handje van de bezoeker vasthouden. Betutteling is niet meer van deze tijd. De bezoeker van het Centrum moet zelf op ontdekkingsreis kunnen gaan en zelf een

Foto 12: Een sterk beeld uit een 70de-editie van de jaren zeventig. (Foto: Centrum Ronde van Vlaanderen)

verhaal maken.” De historische reflex wordt dan weer wél gemaakt bij de tijdelijke tentoonstellingen die de mensen van het Centrum Ronde van Vlaanderen op poten zetten. “Dan zorgen we natuurlijk wel voor een historische surplus. Daar is een historisch kader hoe dan ook onontbeerlijk”, stelt Van Breusegem.

Foto 13: Veel wielersfeer in het belevingsmuseum: de knalrode Flandria-volgwagen met Flandria-koersfietsen. (Foto: Centrum Ronde van Vlaanderen)

Foto 14: Interactief fietsen: bekamp Peter Van Petegem op de Oude Kwaremont. (Foto: Centrum Ronde van Vlaanderen)

een tijdelijke tentoonstelling rijven we wel af en toe binnen maar het leeuwendeel van ons budget wordt bepaald door het entreegeld van de bezoekers. Alleen het belevingsmuseum mikt op een jaarlijks bezoekersaantal van 35000. Daarbij rekenen we nog niet de aantallen die we bij tentoonstellingen, praatavonden en dergelijke over de vloer krijgen.” Als een door de Vlaamse Gemeenschap ‘erkend’ museum zou het Centrum Ronde van Vlaanderen kunnen rekenen op bijko-

De Koppenberg

De Koppenberg is zonder twiifel de meest continuele helling van de provincie van de Ronde. Toen de hult in 1976 werd opgevoerd, gingen de passanten met hun danmen vlechts van handou renners gemaakt fetsend naar boven, waarvlechts opvlechts een puntloos van versnelleren en kluntenloze renners.

De duerenrenners jaren wies en gemiddeld grote cheten op de hult en gronden de hult al het een belevingsmuseum voor kadefach ingeslede supporters. De kreek wies niet mals. Toen de 8 april 1982 Jansen Schay en van de ricklen werd gereden, werd die hult van Midden uit het parcours geschrapt.

In de winter van 2001 werd het wegdek volledig heraanlegd en in 2002 konde de Koppenberg in af haar gunne terug in het Ronde-parcours. De proppenkast van vroege behoort tot het verslede.

Length	100 m, heraanlegde heraanleg	Length	100 m, heraanlegde heraanleg	Length	100 m, heraanlegde heraanleg
Height	64 m	Height	64 m	Height	64 m
Maximum slope	18.51%	Maximum slope	18.51%	Maximum slope	18.51%

Foto 16: ... Zo steil!
(Foto: Centrum Ronde van Vlaanderen)

Foto 17: Op deze kassefiets ervaar je hoe het is om over kinderkopjes te razen. (Foto: Centrum Ronde van Vlaanderen)

mende subsidies maar die erkenning is voorlopig nog niet aan de orde. "We voldoen niet aan alle criteria die in het Erfgoeddecreet staan gestipuleerd. Een erkenning is absoluut geen prioriteit. Maar ik sluit zeker niet uit dat we in de toekomst die piste niet zouden kunnen bewandelen", besluit Van Breusegem. De aanwezigheid van een Rondeshop en een Rondecafé geeft al aan dat het Centrum Ronde van Vlaanderen niet alleen maar een belevingsmuseum huisvest. Het is een volwaardig 'centrum' met een auditorium, ruime inkomhall en accommodaties voor persvoorstellingen, vergaderingen, seminaries, productvoorstellingen en recepties. Het is dus véél méér dan een museum en net daarom heeft het misschien de beste troeven in huis om het nog lang uit te zingen. De ideale mix vinden tussen 'beleving' (in het museum) en 'belering' (met de tijdelijke tentoonstellingen) lijkt voor het Centrum Ronde van Vlaanderen alvast één van de blijvende uitdagingen voor de toekomst.

Centrum Ronde van Vlaanderen: INFO

Algemeen:

Markt 43, 9700 Oudenaarde (Oost-Vlaanderen)

Telefoon: 055/33.99.33

Fax: 055/33.99.39

E-mail: info@crvv.be

Website: www.crvv.be

Openingsuren:

Zomerperiode (01/02-30/10): dagelijks open van 10 tot 18 uur; donderdag en vrijdag open tot 22 uur; maandag gesloten.

Winterperiode (01/11-31/01): dagelijks open van 10 tot 18 uur; maandag en dinsdag gesloten.

Toegangsprijzen:

Individueel: 7,50 euro

Kinderen tot 15 jaar: 4 euro

Kortingstickets, senioren: 5 euro

Groepen (vanaf 20 personen): 5 euro p.p.

Familiëticket (2 volwassenen en 2 tot 4 kinderen onder hetzelfde dak): 20 euro

Scholen: 4 euro p.p.

Lopende tentoonstellingen (toegang gratis):

- Tentoonstelling 'Kunst en sport gaan niet samen': schilderijen van de Nederlandse kunstschilder Gerard Hekker. Nog tot zondag 1 mei 2005.
- Tentoonstelling 'Wielervolk': foto's van de Belgische fotograaf Marc Steculorum. Nog tot zondag 24 april 2005.